

основу класифікації договірних зобов'язань роздрібної купівлі-продажу можна взяти їх поділ на види за двома юридичними критеріями: 1) місце акцепту публічної оферти; 2) місце виконання зобов'язання з передачі товару у власність. Ця класифікація договірних зобов'язань роздрібної купівлі-продажу дозволить встановити за різними групами ті різновиди договору роздрібної купівлі-продажу, які між собою найбільш не узгоджуються в межах легальної правової класифікації, передбаченої у ЦК України.

Отже, договірні відносини у сфері роздрібної купівлі-продажу можна визначити, як систему врегульованих нормами цивільного законодавства фактичних суспільних відносин договірного характеру між продавцями (роздрібними торговцями) і покупцями (споживачами товарів), заснованих на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників, що виникають з приводу перенесення права власності на товари, які зазвичай призначаються для особистого некомерційного використання.

УДК: 351.74(479.22).007

ПІДГОТОВКА КАДРІВ ПОЛІЦІЇ В ГРУЗІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Чумак В.В., канд. юрид. наук
Провідний науковий співробітник
відділу організації наукової роботи
Харківського національного університету внутрішніх справ

На сьогодні, у час великих політичних змін та радикального реформування системи внутрішніх справ, їх інтеграції у систему правоохоронних органів зарубіжних країн закономірно зростає потреба в удосконаленні діяльності поліції України, оптимізації професійної підготовки персоналу, особливо керівного складу, здійсненні системних перетворень у правовому регулюванні службової діяльності та соціальному забезпеченні працівників ОВС.

Дослідження професійної підготовки кадрів поліції у зарубіжних країнах є корисним, оскільки дозволяє запозичити позитивний зарубіжний досвід, який виправдав себе на практиці, а також урахувати ті чи інші негативні чинники, яких варто уникати.

Особливо це стосується досвіду тих країн, які мають з Україною спільне минуле та схожі проблеми у сфері державного будівництва і його правового забезпечення.

Однією з таких країн є Грузія – держава, у якій реформа правоохоронних органів проводилась у подібних до українських умовах на фоні демократизації ринкових перетворень та державного будівництва.

В Україні значну увагу вивченню зарубіжного досвіду підготовки кадрів поліції приділяли науковців, такі як: О. М. Бандурка, С. В. Белоусов, Б. О. Безкоровайний, С. М. Гусаров, І. В. Дробуш, К. Ю. Мельник, А. І. Камінський, А. Т. Комзюк, А. М. Ключко, Ю. В. Кідрук, О. С. Проневич, А. А. Стародубцев, А. В. Сергєєв, Л. А. Шевченко та багато інших. Однак вимоги сьогодення потребують проведення більш детального дослідження зарубіжного досвіду підготовки кадрів поліції.

Також треба звернути увагу, що у команді наших реформаторів присутні грузинські фахівці, тому нехтувати їх досвідом зовсім не варто. Так, наприклад, Ека Згуладзе з 2005 до 2012 року обіймала посаду заступника міністра внутрішніх справ Грузії, а потім була виконувачем обов'язків керівника відомства в часи президента Міхеїла Саакашвілі та брала активну участь у радикальному реформуванні грузинських органів внутрішніх справ, тому, можливо її досвід стане в нагоді українському МВС. І якщо вдасться упровадити задумані реформи, то майбутня українська поліція, як і в Грузії зараз, стане сервісною службою, яка обслуговує населення, а не лише карає.

Тому метою є дослідити актуальні питання професійного відбору на службу в органи внутрішніх справ Грузії та визначити певні позитивні моменти у досвіді Грузії, що мають стати у нагоді під час реформування органів внутрішніх справ України.

Перш за все, на що треба звернути увагу, нові поліцейські кадри Грузії набираються на відкритому конкурсі (брати участь в якому було заборонено людям, що мали досвід роботи в силових структурах). До приходу на службу абсолютна більшість новачків не мали про неї жодного уявлення. Принципово не брали колишніх працівників правоохоронних органів і навіть громадян з юридичною освітою.

А всі кандидати, що приймалися на певні посади в поліції Грузії, мали проходити в Академії Міністерства відповідну освітню програму чи курс спеціальної підготовки до або після прийняття на службу в поліцію.

Сам порядок проходження служби в поліції Грузії визначається нормативними актами Міністра. Так, відповідно до ст. 36 закону Грузії «Про поліцію» поліцейському забороняється:

- бути членом політичного об'єднання;
- обіймати будь-яку посаду в якійсь іншій установі або виконувати будь-яку оплачувану роботу на підприємстві, створеному за пайової участі держави понад 50 відсотків;
- займати будь-яку посаду в органах чи установах іноземної держави.

Щодо самої особи кандидата на службу до органів внутрішніх справ, то згідно зі ст. 37 цього Закону на службу в поліцію приймаються громадяни Грузії, які досягли 18 років, володіють державною мовою та за своїми особистими і діловими якостями, рівнем освіти, фізичною підготовкою та станом здоров'я можуть виконувати поліцейські функції.

Обов'язки щодо підбору кандидатів для прийняття на службу в поліцію покладено на кадровий підрозділ Міністерства та спеціальну комісію: вони перевіряють стан здоров'я майбутніх поліцейських, їх фізичну підготовку, освіту і ділові якості.

Окремо у грузинському законодавстві прописано правила, що стосуються тих, кого не можна брати на службу до органів внутрішніх справ. Так, у ст. 38 закону Грузії «Про поліцію» зазначено, що на службу в поліцію не приймаються: а) особи, які мають судимість; б) особи, щодо яких ведеться кримінальне переслідування; в) особи, рішенням суду визнані недієздатними або особами з обмеженою дієздатністю; г) особи, позбавлені судом права обіймати відповідну посаду; д) особи, які за станом здоров'я, згідно з медичним висновком, не можуть задовольняти вимогам, необхідним для зайняття відповідної посади; е) особи, які страждають алкоголізмом, наркоманією, токсикоманією, психічними або іншими захворюваннями. Перелік цих захворювань спільно складають Міністр праці, охорони здоров'я та соціального захисту Грузії та Міністр внутрішніх справ Грузії; ж) особи, які через зайняття відповідної посади пов'язані відносинами безпосереднього службового нагляду з батьками, подружжям, сестрами, братами, дітьми або з сестрами, братами, батьками подружжя; з) претенденти на громадянство іноземної держави, крім винятків, передбачених законом або міжнародними договорами та угодами Грузії.

Отже, проаналізувавши закон Грузії «Про поліцію» у частині, що відноситься до професійного відбору кандидатів на службу до

органів внутрішніх справ, маємо зауважити, що зарубіжний досвід діяльності поліції є досить актуальним для України і має стати у нагоді під час реформування органів внутрішніх справ України.

УДК: 343.137.5

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ ДО НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПІДОЗРЮВАНОГО

Федосова О. В., канд. юрид. наук, с.н.с.
Провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем протидії злочинності
навчально-наукового інституту підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної міліції
Харківського національного університету внутрішніх справ

На сьогодні одним із найважливіших питань практики досудового розслідування є застосування запобіжних заходів як виду кримінального процесуального примусу попереджувального характеру, пов'язаного з тимчасовим обмеженням конституційних прав людини на свободу й особисту недоторканність.

Дослідження наукових робіт присвячених проблемам застосування запобіжних заходів таких вітчизняних і зарубіжних вчених як А.Ю. Аленін, Ю.В. Баулін, Б.Б. Булатова, В.М. Бурдін, К.Г. Горелкіна, А.Я. Дубінський, С.М. Зеленський, В.М. Ліпкан, В.В. Рожнова, І. П. Козаченко, В.Ю. Шепітько, Я. О. Яровий та ін., дозволяють говорити про необхідність звернення особливої уваги на застосування запобіжних заходів саме до неповнолітніх осіб. Правовим підґрунтям такої необхідності виступають вимоги діючого вітчизняного законодавства, а також норми міжнародних актів таких як Женевська декларація прав дитини, Загальна декларація прав дитини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенція про права дитини та ін.

Метою застосування запобіжних заходів у кримінальному процесі України є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків; запобігання спробам переховуватися від органів досудового розслідування та (або) суду, знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; незаконно впливати на потерпі-